

Zasada 3: SZKOŁA UCZY MYŚLEĆ I ROZUMIEĆ ŚWIAT

"Szkoła z klasą uczy twórczego i krytycznego myślenia, pomaga zrozumieć świat i lepiej sobie w nim radzić"

Zadanie 3 E: Co się dzieje na świecie

Nauczyciele pomagają uczniom zrozumieć współczesny świat. Na lekcjach polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, a także na godzinie wychowawczej wykorzystują "przeglądy wiadomości prasowych, radiowych, telewizyjnych" przygotowywane przez uczniów, korzystają też z Internetu. Uczniowie przygotowują gazetkę ścienną, szkolny serwis radiowy itp. Pod opieką nauczycieli w szkole organizowane są debaty uczniowskie na aktualne tematy społeczne i polityczne. Uczniowie uczestniczą w dyskusjach internetowych, prezentując wypracowane w klasie stanowiska lub wnioski z przeprowadzonych w szkole dyskusji.

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie?

O naszym wyborze zdecydowało to, że uczniowie gimnazjum powinni interesować się bieżącymi wydarzeniami politycznymi i gospodarczymi z kraju i ze świata. Nauczyciele uczący wiedzy o społeczeństwie sygnalizowali niewielkie zainteresowanie młodzieży wydarzeniami politycznymi i gospodarczymi.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego (imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego)

Paweł Jamrozik –szef zespołu

Członkowie:

Małgorzata Lichota

Beata Sikora

Joanna Pieczeniak

3. Co wynika z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"?

W ankiecie przeprowadzonej przed realizacją poszczególnych zadań, przy haśle „Pomagać zrozumieć świat” tylko 11,5% uczniów porównało naszą szkołę ze szkołą A, takiej samej odpowiedzi udzieliło 9,7% ankietowanych rodziców oraz 13,2% nauczycieli. Jeżeli weźmiemy pod uwagę odpowiedzi „taka jak A, podobna do A i podobna raczej do A niż do B”, wyniki będą następujące: 42,9% - uczniowie, 45,4% - rodzice i aż 71,7% nauczyciele. Z ankiety wynika, że uczniowie i ich rodzice oceniają nas znacznie gorzej niż my sami. Nie są to wyniki zadawalające – stąd między innymi wybór tego zadania.

4. W jaki sposób w szkole organizujemy przegląd wiadomości prasowych, radiowych, telewizyjnych?

4.a Przykład 1

Przegląd wiadomości organizujemy przez prowadzenie Szkolnego Serwisu Informacyjnego w formie ściennej gazetki. Umieszczona jest ona w centralnym, ogólnodostępnym miejscu szkoły. Poszczególne klasy mają za zadanie, korzystając z dostępnych środków informacji (prasy, radia, telewizji, Internetu), przygotowywać przegląd wiadomości. Klasy drugie odpowiedzialne są za redagowanie wiadomości lokalnych. Część klas trzecich (A – E) przygotowuje wiadomości z kraju, klasy IIIF - IIIK ze świata. Uczniowie chętnie podejmują się współpracy w tworzeniu przeglądu wiadomości. Nauczyciele wybierają najciekawsze zestawy wiadomości i te są prezentowane w Szkolnym Serwisie Informacyjnym. Najważniejsze informacje umieszczane są w dziale „To ważne!”. Informacje w przeglądzie zmieniają się co tydzień. Nie są to przedruki artykułów prasowych czy internetowych, ale samodzielna praca uczniów.

4.b Przykład 2

Na lekcjach wiedzy o społeczeństwie nauczyciele organizowali przegląd wiadomości z ostatniego tygodnia z podziałem na wiadomości lokalne, z kraju i ze świata. Każdy uczeń przygotowywał po cztery, jego zdaniem najważniejsze informacje. Uczniowie prezentowali je na forum klasy i wspólnie decydowali, które w tym tygodniu były najważniejsze.

5. Jak organizowane są szkolne debaty ?

5.1. Debata 1

5.1.a. Temat

Czy jesteś za, czy przeciw wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej?

5.1.b. Kto i jak zorganizował debatę? Kto nad tym czuwał?

Debatę zorganizowała Małgorzata Lichota. Nad przebiegiem czuwali Małgorzata Lichota, Wojciech Nalberski i Renata Laskowska. Debata poprzedzona była prezentacją najważniejszych informacji o Unii Europejskiej w gazetce ściennej, umieszczonej w centralnym ogólnodostępnym miejscu szkoły. Klasy obejrzały na lekcjach wychowawczych film pt. „Nasz dom Europa”. Uczniowie, którzy zadeklarowali chęć wzięcia udziału w debacie, podczas przygotowywania się korzystali z pomocy biblioteki szkolnej. Bibliotekarka Renata Laskowska udostępniła ulotki informacyjne oraz książki o tematyce Unii Europejskiej. Uczestnicy debaty szukali również informacji na stronach internetowych poświęconych problematyce europejskiej. Debata odbyła się przed lekcjami. Dyskutującym uczniom przysłuchiwała się publiczność – uczniowie klasy III H.

5.1.c. Przebieg debaty

Debata odbyła się 19 lutego 2003 roku. Prowadzącymi debatę byli Wojciech Nalberski i Małgorzata Lichota. W dyskusji wzięły udział czteroosobowe zespoły z sześciu klas trzecich. Na początku przedstawiciele poszczególnych klas trzecich tj. A, B, C, D, E, F przedstawili w kilku zdaniach swoją odpowiedź na pytanie : Czy jesteś za, czy przeciw wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej? Uczniowie z klas A, B, C, D, E odpowiedzieli twierdząco, natomiast przedstawiciele klasy III F byli przeciw. To oni właśnie rozpoczęli dyskusję. Pierwszym argumentem, którego użyli było stwierdzenie, że „każda unia wcześniej czy później się rozpada”. Po uściśleniu ich wypowiedzi okazało się, że mieli na myśli rozpad państw federacyjnych takich jak Jugosławia czy Czechosłowacja. Przedstawiciele klasy III A wyjaśniali różnice w funkcjonowaniu państwa federacyjnego i Unii Europejskiej jako sojuszu gospodarczego. Uczniowie klasy III F wyrazili obawę, że „utracimy tożsamość narodową i będziemy musieli podporządkować się państwom bogatszym”. Uczniowie klas III A – E podawali przykłady korzyści jakie możemy mieć z przystąpienia do struktur unijnych. Najważniejszą dla nich kwestią była możliwość uczenia się i pracowania za granicą. III F ripostowała, że, kiedy już będziemy członkami unii, nie będziemy atrakcyjnym pracownikiem. Klasa III E przekonywała, że Polska nie może pozostać poza wszystkimi istniejącymi strukturami, „nie może być dziurą w Europie”. Podawali przykłady państw, w których po przystąpieniu do Unii zmniejszyło się bezrobocie i nastąpił wzrost gospodarczy np. Hiszpania i Irlandia. Klasa III F odpowiadała, że” Unia nie jest lekarstwem na problemy naszego kraju i samo przystąpienie do niej nie rozwiąże wszystkich naszych kłopotów. Wynikają one z nieudolności naszego rządu i negatywnych cech Polaków. Uczniowie pozostałych klas odpowiadali, że to, czy nastąpią zmiany na lepsze w naszym kraju i jaka będzie rola Polski w Unii, zależy już nie tylko od tego rządu, ale od następnych rządów. Pod koniec debaty każda klasa dostała minutę czasu na krótkie podsumowanie. Okazało się, że stanowiska klas nie zmieniły się. Koleżanka Renata Laskowska podsumowała wypowiedzi uczniów i podziękowała im za uczestnictwo w debacie.

5.1.d. Wnioski z debaty

Większość uczniów jest za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Wątpliwości młodzieży dotyczą ograniczenia suwerenności Polski. Uczniowie, mimo że podczas dyskusji podawali konkretne liczby i przykłady, mają na ten temat wiedzę nieuporządkowaną i fragmentaryczną. Wymaga to usystematyzowania na lekcjach wiedzy o społeczeństwie.

5.2. Debata 2

5.2.a. Temat

Czy należy zaostrzyć prawo?

5.2.b. Kto i jak zorganizował debatę? Kto nad tym czuwał?

Debatę zorganizowali i czuwali nad jej przebiegiem Małgorzata Lichota i Paweł Jamrozik. Uczniowie, którzy zadeklarowali chęć wzięcia udziału w debacie, zapoznali się wcześniej z problematyką debaty, wykorzystując prasę, radio, telewizję oraz internet. Debata odbyła się przed lekcjami. Dyskutującym uczniom przysłuchiwała się publiczność – IIB.

5.2.c. Przebieg debaty

Debata odbyła się 10 marca 2003 roku. Prowadzącymi debatę byli Paweł Jamrozik i Małgorzata Lichota. W dyskusji wzięły udział czteroosobowe zespoły klas III J, III K, II B. Prowadzący zaczął od podania przykładu Nowego Yorku, gdzie burmistrz Guliani wydał polecenie policji, aby zaczęła reagować na wykroczenia typu: śmiecenie w metrze, malowania na ścianach (słynne graffiti) itp. Przy okazji kontrolowania metra policja zatrzymała wielu przestępców poszukiwanych listami gończymi. Następnie prowadzący zadał pytanie : Czy w Polsce należy karać bardziej surowo? Przedstawiciele klasy IIIJ stwierdzili, że „należy karać bardziej surowo, nie budować zakładów karnych takich jak np. na Koziej Górze w Radomiu”. Uczeń klasy III K dodał „, kara powinna pouczać i zniechęcać do popełnienia tego przestępstwa w przyszłości”. Na pytanie prowadzącego dotyczące standardu więzień przedstawiciele klas skłaniali się ku więzieniom „, bez udogodnień typu sauna, siłownia itp. Klasa III K uznała, że „powinien być podział na więzienia lżejsze i cięższe” i ponieważ w więzieniach dochodzi do znęcania się silniejszych więźniów nad słabszymi współwięźniami „,należy wydzielić dla tych agresywnych osobne skrzydła budynków”. Na pytanie prowadzącego „,Czy polskie prawo jest surowe?” przedstawiciele wszystkich klas odpowiedzieli negatywnie. Padły również zarzuty pod adresem państwa, że sądy są niewydolne, a sprawy ciągną się bardzo długo. Bardzo często sprawy celowo są przeciągane przez absencję którejś ze stron procesu. Również skuteczność działania policji uznano za niewystarczającą i bardzo biurokratyzowaną. Uczniowie zastanawiali się również nad przyczynami przestępczości. Doszli do wniosku, że na pewno przyczyniło się do tego wysokie bezrobocie, choć nie wykluczyli chęci zysku. Prowadzący zadał pytanie: „, Czy wprowadzić karę śmierci ?” Odpowiedzi były różne: Kl III J :”Nie, to nieetyczne”. Kl III K : „Należy wprowadzić jako środek zapobiegawczy”. Na obawę prowadzącego o możliwość pomyłki sądowej kl III K odpowiedziała: ”Jeżeli sąd wydaje wyrok, to powinien być 100% pewny”. Pod koniec debaty każda klasa dostała minutę na podsumowanie. Na tym debatę zakończono.

5.2.d. Wnioski z debaty

Wszyscy uczestnicy debaty opowiedzieli się za zaostrzeniem prawa i warunków odbywania kary. Sprawy na wokandzie trwają nieraz bardzo długo i są sztucznie przeciągane. Polskie prawo jest zbyt liberalne. Jedną z przyczyn wzrostu przestępczości jest bezrobocie. Uczniowie nie mają wyrobionego zdania na temat kary śmierci.

6. Opinie uczniów

Wypowiedzi uczniów podczas debaty były często nieporadne stylistycznie, niegramatyczne. Umieszczone tu wypowiedzi uczniów są dokładnymi cytatami. Opinia, która najczęściej się powtarzała w wypowiedziach uczniów : „,Na przystąpieniu do Unii możemy tylko zyskać, otworzą się dla nas rynki pracy innych państw europejskich. Jeżeli nie wejdziemy do Unii, to się odizolujemy od innych krajów” – to zdanie wypowiedzieli przedstawiciele każdej z klas A – E. Klasa IIIC: „,Jeżeli nie wejdziemy do Unii, może być tylko gorzej, po prostu nie mamy wyjścia.” Klasa IIIA: „,To prawda, że w niektórych sprawach będziemy musieli uzgodnić swoje stanowisko z innymi państwami, ale w zamian za to będziemy współdecydować o losach Europy i innych państw członkowskich. Może to lepiej, że będziemy trochę uzależnieni od innych państw, ponieważ dzisiejsi politycy sprawują władzę byle jak.” IIIF: Przystąpienie do Unii będzie nas bardzo drogo kosztowało. Już wydaliśmy masę pieniędzy na różne akcje, a zanim

wejdziemy do Unii musimy wydać jeszcze więcej.” IIIIF: „Lepiej mieć gorzej, niż być uzależnionym od kogoś” Z drugiej debaty : Czy należy zaostrzyć prawo? - „Skrucha nie przywróci życia. Niech doświadczy tego, co przeżyły jego ofiary”.

7. Jak pracowaliśmy?

Wybór zadań z poszczególnych zasad odbywał się podczas Rady Pedagogicznej. Wcześniej, na podstawie artykułów prasowych, nauczyciele zapoznali się z regułami akcji „Szkoła z klasą”. Wyznaczone przez dyrektora osoby (dwie do każdej zasady), szczegółowo przeanalizowały zadania zaproponowane przez organizatorów. Te dwuosobowe zespoły (w przypadku zasady 3: Paweł Jamrozik oraz Małgorzata Lichota) dokonywały wyboru zadania, biorąc pod uwagę potrzeby uczniów i możliwości szkoły. Wybrane zadanie zostało przedstawione gronu pedagogicznemu, zaproponowano również formy jego realizacji. Po zaakceptowaniu wyboru przez Radę Pedagogiczną pozostali nauczyciele zgłaszali chęć pracy nad wybranymi zadaniami. W ten sposób powstał czteroosobowy zespół pracujący nad zadaniem 3e. Pierwsze spotkanie zespołu odbyło się tydzień po Radzie Pedagogicznej. Ustalono na nim w jaki sposób prowadzić przegląd wiadomości, gdzie umieszczać informacje przygotowywane przez uczniów, jak mobilizować ich do systematycznej pracy oraz które klasy będą odpowiadać za bloki informacji lokalnych, krajowych, zagranicznych. Spotkania zespołu odbywały się raz na trzy tygodnie. Na kolejnym wybrano tematy i terminy debat, ustalono osoby odpowiedzialne za ich przygotowanie. W kolejnym zebraniu, poza członkami zespołu, wzięła udział p. Renata Laskowska – pracownik biblioteki oraz p. Wojciech Nalberski – nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie. Nauczyciele ci pomagali uczniom w przygotowywaniu się do debat.

*Debata na temat Unii Europejskiej.
Gośćmi byli: Marek Suski(PIS), Waldemar Rajca(UPR)*

8. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy?

8.a Czy zakończyliśmy realizację zadania?

Zakończona została praca nad częścią zadania związana z organizacją debat. Uczestnicy każdej z debat przedstawili swoim klasom na godzinach wychowawczych przebieg dyskusji, podali przykłady argumentów podawanych przez przedstawicieli innych klas.

8.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

Szkolny Serwis Informacyjny pracować będzie nadal w ten sam sposób.

9. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Uczniowie cały czas uczestniczą w realizacji zadania, przygotowując przeglądy informacji. Grupa uczniów włożyła wiele pracy w przygotowanie się do udziału w debatach. Szukali informacji w bibliotece, czytelni i prasie. Oglądali telewizyjne programy informacyjne, korzystali z kawiarenki internetowej działającej w szkole. W trakcie dyskusji podawali wyniki badań statystycznych, przytaczali konkretne liczby dotyczące gospodarki zarówno Polski jak i innych państw. Uczniowie zwracali się z prośbą o pomoc również do nauczycieli niebędących członkami zespołu pracującego nad zadaniem 3e.

10. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Udział rodziców w realizacji tego zadania był niewielki i niebezpośredni. Pomagali w przygotowywaniu się do debat i wyszukiwaniu informacji. Zdarza się, że uczniowie korzystają z pomocy rodziców w wyborze najważniejszych wydarzeń i przedstawiają potem kolegom zdanie rodziców na wybrany temat, bywa to czasem początkiem ciekawych dyskusji na lekcjach wiedzy o społeczeństwie czy godzinach wychowawczych.

11. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania?

Najważniejsze i najbardziej miłe dla nas, nauczycieli, było to, że uczniowie z chęcią i zaangażowaniem przystąpili do realizacji zadania, włożyli wiele trudu w przygotowanie się do udziału w debatach. Wyraźnie było widać, że chcą jak najlepiej zaprezentować się kolegom z innych klas. Nie czuli się onieśmieleni, nauczyciele nie musieli nikogo nakłaniać i zachęcać do udziału w dyskusji. Bardzo ważną naszym zdaniem była również współpraca z nauczycielami pracującymi nad innymi zadaniami lub programami. Wymiana pomysłów, doświadczeń i wzajemna pomoc ułatwia nam pracę i przynosi efekty w postaci lepszego przygotowania naszych uczniów do dalszej nauki i prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

12. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Z realizacji tego zadania wynikają wnioski: przy odpowiednich działaniach i zaangażowaniu nauczycieli można zachęcić uczniów do zainteresowania się sprawami politycznymi i gospodarczymi ważnymi dla kraju i świata. Nie należy zapominać o sprawach lokalnych, które często nas dotyczą. Nauczyciele zauważyli, że sprawy europejskie przyciągają uwagę młodzieży. Bardzo ważną sprawą przy realizacji wszystkich przedsięwzięć, które dotyczą uczniów, jest dokładne przemyślenie i zaplanowanie swoich działań oraz pozostawienie uczniom pewnej swobody. Podczas pracy nad naszym zadaniem duże znaczenie miał udział innych nauczycieli (nie będących członkami zespołu zadaniowego) w realizacji wyznaczonych celów.